

J.E.F

Le paradis

3E, 4E, 5E
& 6E
MIDDELBAAR

België — 2023 — 88 minuten
Nederlands ondertiteld —
Frans gesproken
Regie: Zeno Graton

Le paradis

Doelgroep

3e, 4e, 5e & 6e middelbaar

J'E.F met de klas

J'E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. We dagen je als leerkracht uit om het medium film breed in je lessenpakket te integreren. We reiken je tools aan om je leerlingen de film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven. Naast deze lesmap hebben we nog meer in huis. Je vindt het overzicht achteraan in deze lesmap.

Lesmap

In deze lesmap zoomen we in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De map wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Afspeellijst

Bij *Le paradis* is een [uitgebreide afspeellijst](#) beschikbaar op YouTube met beelden van de making of, interview- en filmfragmenten. Je kan deze fragmenten inzetten als rode draad bij de filmbespreking.

Pinterest

Neem er zeker ook het [prikbord op Pinterest](#) bij. Je vindt er tal van leuke, visuele en interessante beelden en elementen die je kan koppelen aan de bespreking.

Jouw mening telt

Laat ons weten wat je vindt van de inhoud van deze lesmap. Je kan [hier](#) een evaluatieformulier invullen.

Focus Franse Film

Deze film maakt deel uit van de reeks Focus Franse Film. Bij elke film is er naast deze lesmap ook een Franstalige pedagogische fiche voor gebruik in de lessen Frans.

De inhoud van deze lesmap is eigendom van J'E.F en mag enkel worden overgenomen en hergebruikt mits vermelding van J'E.F.

Filmfiche

Synopsis	3
Technische kaart	3
In de pers	3
Introfilm	3

Filmproductie

Belgische debuutfilm	4
De Perzische dichter Rumi als inspiratie	5
Gemotiveerde acteurs	6
Symbolische titel	7

Inhoudelijke info

Onmacht binnen de jeugdinstelling	8
Groeiende liefde	9
Zelfexpressie	12

Filmtechnische info

Zachte cameravoering	13
Tracking shot en long take	14
Camera obscura	15

Pinterest

Bibliografie

Film- en gamewijsheid: het J'E.F model

Op zoek naar inspiratie?

Heb je een vraag of bedenking bij deze lesmap?
 Stuur een mail naar info@jeugdfilm.be

Synopsis

Een Belgische debuutfilm die de eentonigheid van het gevangenisleven toont, maar ook alle manieren waarop de jongens zich 'vrij' kunnen voelen: door fotografie, muziek en tatoeages. Dankzij de herkenbare emoties en het liefdesverhaal daag je jouw leerlingen uit om mee na te denken over zelfexpressie, genegenheid en wát vrijheid precies inhoudt.

Voor de zeventienjarige Joe zit zijn tijd in de gesloten jeugdinstelling er bijna op. Samen met zijn maatschappelijk werker bereidt hij zich voor op het proces van reïntegratie in de samenleving. Dan wordt hij aangetrokken door William, een nieuwe gevangene die in de aangrenzende cel verblijft.

Technische kaart

Een film van Zeno Graton
BE, 2023, 88 minuten, Nederlands ondertiteld, Frans gesproken

Scenario Zeno Graton en Clara Bourreau
Productie Joseph Rouschop, Valérie Bournonville, Judith Nora en Priscilla Bertin
Muziek Bachar Mar-Khalifé
Montage Arnaud Batog en Nobue Coste
Cast Khalil Gharbia, Julien De Saint, Amine Hamidou, N'Landu Lubansu, Samuel Di Napoli, Matéo Bastien, Terry Ngonga, Eye Haïdara, Jonathan Couzinié, Laurence Oltuski, Aurelien Vandenbeyvanghe en Audrey D'Hulstère
Distributie O' Brother

In de pers

“Le paradis’ treft een gevoelige sfeer, met mooi licht, fraaie shots en intense muziek.” - Ester Šorm, [Cinemagazine](#)

“In zijn debuutfilm vindt regisseur Zeno Graton zachtheid in moeilijke omstandigheden.” - Roosje van der Kamp, [filmkrant](#)

“Le paradis is een kleinmenselijk drama over queer jongens in de gevangenis” - Vincent Meininger, [FrieschDagblad](#)

Introfilm

Bekijk zeker en vast [deze intro](#) voor je naar de film gaat. Dit filmpje wordt ook getoond in de cinema of het CC waar je de film met je klas gaat bekijken.

Belgische debuutfilm

Zeno Graton is geboren te Brussel in 1990 en regisseerde al verscheidene kortfilms, bijvoorbeeld *Mouettes* (2013) en *Jay parmi les hommes* (2015). Deze laatste film was voor Graton de aanleiding om *Le paradis* te draaien. *Le paradis* is Graton's eerste langspeelfilm. Thema's die beide films gemeenschappelijk hebben zijn o.a. emancipatie, genderstereotypering en mannelijkheid.

- ▶ Bekijk de [trailer](#) van *Le paradis*. Vergelijk daarna met [dit kort fragment](#) uit *Jay parmi les hommes*, een kortfilm van regisseur Graton. Waarin zie je gelijkenissen? Waarin zie je verschillen?

Regisseur Zeno Graton

- ▶ Bekijk het [interview](#) met regisseur Zeno Graton in de afspeellijst tot aan minuut 01:50 (Engels gesproken en ondertiteld).

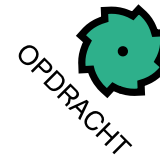
Tip: gebruik anderstalige fragmenten als luisteroefening in taallessen.

Vragen voor de leerlingen

- # Waarom wil Graton deze film maken?
- # Zie je die motivatie in de film?
- # Op welke manier komt dit tot uiting?

Er zijn twee redenen die Graton ertoe bewogen hebben om deze film te maken. Een eerste is de Franse schrijver Jean Genet en diens werk over homoseksualiteit in het gevangeniswezen. De tweede is zijn eigen neef die in diens tienerjaren in gelijkaardige instellingen heeft gezeten. Hierdoor ontwikkelde Graton een sterke visie op deze plekken, want hij maakte het van dichtbij mee.

Interview met een familielid

Laat je leerlingen zich net zoals Graton inspireren door een familielid. Over welk familielid zou jij een verhaal vertellen? Laat ze in duo's vijf interviewvragen bedenken die ze graag zouden stellen. Bespreek met hen wat goede interviewvragen zijn.

Voorbeeldvragen die de leerlingen kunnen gebruiken:

- ⊗ Welke gebeurtenis uit je verleden had de meest positieve impact op jou? Waarom?
- ⊗ En welke gebeurtenis had een negatieve impact? Waarom?
- ⊗ Welke gebeurtenis uit je leven zou je graag nog eens opnieuw willen beleven? Waarom net dié gebeurtenis?
- ⊗ Welke tips zou je nu geven aan je jongere zelf?

De opdracht uitbreiden? De leerlingen kunnen hun vragen ook echt stellen aan het familielid. Wat vonden ze van deze opdracht? Moeilijk, makkelijk, leuk ... ? Je kan de opdracht nog uitbreiden door een echte kortfilm te maken over deze persoon. Op [deze pagina](#) vind je hiervoor extra handvatten.

Perzische dichter Rumi als inspiratie

Naast zijn eigen familie, vernoemt Zeno Graton de Perzische dichter Mohamed Jalal ad-Din Balkhi Rumi (13de eeuw na Christus) als inspiratiebron. Rumi's bekendste werk is de *Masnavi*, een omvangrijke cyclus van meer dan 25.000 verzen die soms ook 'de Perzische Koran' wordt genoemd. De verzen van Rumi staan bekend om hun homo-erotische insteek; hij beschreef uitvoerig zijn liefde voor een man.

 Bekijk op [Pinterest](#) verschillende gedichten en verzen van Rumi.

Naast de teksten van Rumi werd Graton ook geïnspireerd door de religieuze voorkeur van de dichter voor het Soefisme, een mystieke stroming binnen de islam waarin je spiritualiteit kan bereiken door middel van het lichaam en door dans. De film verwijst naar deze stroming in verscheidene scènes waarin je de personages ziet dansen. Graton bezorgde componist Bachar Mar-Khalifé verscheidene gedichten van Rumi om als inspiratiebron te verwerken in zijn muziek.

 Bekijk de [video](#) in de afspeellijst van de muziek van Bachar Mar-Khalifé.

Vragen voor de leerlingen

- # Spreken de verzen je aan? Waarom wel/niet?
- # Waarom denk je dat die verzen zo'n grote betekenis hebben in de Iraanse (Perzische) cultuur? (Poëzie is enorm belangrijk in Iran en de verzen bevatten simpele waarheden.)
- # Wat vind je van het muziekfragment? Wat voel je als je ernaar luistert?
- # Begrijp je waarom Graton voor Rumi als inspiratiebron heeft gekozen?
- # Hoor je die inspiratiebron terug in de muziek? Hoe?
- # In het Soefisme wordt gesteld dat spiritualiteit door middel van het lichaam en dans kan worden bereikt. Hoe zie je dit terug in de film? Kan je dat uitleggen?

Een vers in beeld

Verdeel de klas in duo's. Elke leerling kiest een vers van Rumi en verbeeldt dat op een creatieve manier in een video. Dit kan op veel verschillende manieren gebeuren: door beelden te tonen, een voice-over in te spreken, het gedicht te vertalen, muziek te maken ...

Laat je leerlingen nadenken over de vraag waarom ze dit vers gekozen hebben. Wat sprak hen aan, wat is de boodschap en welk gevoel willen ze overbrengen op de kijker? Gebruiken ze verschillende beelden? Daarna kunnen ze die monteren met [CapCut](#) (web - gratis) of [Kinemaster](#) (iOS & Android - gratis).

- Op het [Pinterestbord](#) vind je een selectie van verzen. De leerlingen kunnen ook zelf op zoek gaan op het internet of in boeken.

Gemotiveerde acteurs

In deze film spelen de Franse Khalil Gharbia (Joe) en Julien De Saint Jean (William) de hoofdrollen. Beide acteurs werden geselecteerd tijdens een casting. Khalil maakte indruk door te spreken over zijn idolen: Jim Morrison, Kurt Cobain en David Bowie. Bekende personen die het niet zo nauw nemen met typische genderrollen, wat past bij de boodschap die Graton met *Le paradis* wil brengen. Khalil Gharbia speelde eerder mee in de films [Peter von Kant](#) (2022) of [The night train](#) (2020). Daarnaast is hij in Frankrijk bekend van SKAM, de Franse variant van de populaire serie WTFock.

- ▶ Bekijk in de afspeellijst de [video](#) waarin Khalil aan het woord is over de film (Frans gesproken, Frans ondertiteld).

Vragen voor de leerlingen

- # In het interview vergelijkt Khalil het liefdesverhaal met dat van twee leeuwen. Ga je akkoord of niet? Welke dieren vind jij beter passen? Waarom?
- # De acteur praat over zijn personage dat graag alleen is. Ben jij graag alleen? Waarom wel/niet?
- # Op welke momenten in je leven ben/was jij graag alleen?
- # Wie is jouw idool? Waarom?

Julien De Saint Jean - die eerder meespeelde in [Lie with me](#) (2022) - toonde dat hij hard wilde werken voor deze rol: in de tweede casting-ronde had hij het boek gelezen dat de regisseur bij hun eerste kennismaking had vernoemd.

- 📌 Op het [Pinterestbord](#) kan je de filmposters en trailers van deze films en series terugvinden.

Symbolische titel

De titel *Le paradis* roept associaties op met een paradijs. En een paradijs is een plaats die geassocieerd wordt met vreugde en geluk. Op geen enkel moment lijkt het erop dat de gesloten jeugdinstelling waar de jongens zich bevinden een soort vreugde en geluk uitstralen. Het paradijs wordt vaak gelinkt met religie. Elk individu moet zelf invullen wat voor hen het paradijs betekent.

“Deze inrichtingen mogen dan frisse grote ruimtes hebben met veel licht en activiteiten, dat alles verhult slechts dat het een doodlopende weg is. Een relatief aangename, doodlopende weg. Een paradijselijke hel.” - Zeno Graton, regisseur van *Le paradis*

 Bekijk de scène in de afspeellijst opnieuw: William praat daarin over *De draak van het Noorden*.

Vragen voor de leerlingen

- # Wat betekent de titel *Le paradis* voor jou? Waarom?
- # Wat is de link tussen de titel van de film en het verhaal? Gebruik het verhaal van *De draak van het Noorden*.
- # Wat betekent *Le paradis* voor Joe en William?
- # Het tegenovergestelde van het paradijs is de hel. Wat betekent dat voor jou? En waarom?
- # In het Engels wordt de filmtitel vertaald als *Lost boys*. Waarom werd deze titel gekozen?
- # Welke filmtitel zou jij kiezen? Waarom?
- # Wat betekent volgens jou “een paradijselijke hel”?

Onmacht binnen de jeugdinstelling

In de film zitten Joe en William in een gesloten jeugdinstelling met enkel jongens. Om een positief en realistisch beeld te schetsen van zulke instellingen, koos de regisseur ervoor om samen te werken met jeugdinstelling *De Zande (campus Ruiselede)*. De film is niet enkel opgenomen in de instelling, maar de medewerkers en bewoners gaven ook input om het leven in een instelling realistisch in beeld te brengen.

- ▶ **Benieuwd hoe de samenwerking met jeugdinstelling De Zande verliep? De teamverantwoordelijke en een bewoner van de instelling vertellen erover in [dit radioprogramma](#).**
- ▶ **Bekijk eventueel ook [deze informatieve video](#) over gemeenschapsinstellingen zoals De Zande.**

De feiten waarvoor de jongeren in de instelling verblijven krijgen we niet te zien. Die doen er in het verhaal minder toe. Wat we wel te zien krijgen is dat het personeel het beste met hen voor heeft en wil focussen op hun toekomst. Ondanks de goede bedoelingen maakt de instelling deel uit van een bureaucratisch systeem. De jongens botsen hierdoor op een gevoel van onmacht en vragen zich af of ze ooit nog aan dit systeem kunnen ontsnappen.

- ▶ **Bekijk [deze scène](#) uit de film opnieuw. Fahd uit zijn onvrede tegenover de begeleiders van het centrum vanwege Joe's verlengd verblijf en hij vraagt zich af of hij ooit nog de instelling zal kunnen verlaten.**

Vragen voor de leerlingen

- # Zag je ooit al een film over een jeugdinstelling? Welke? Waren er gelijkenissen / verschillen met deze film?
- # Heeft de film jouw beeld over jongeren in een instelling veranderd? Wat was dat beeld voorheen?
- # Waarom zou de regisseur een echte jeugdinstelling geraadpleegd hebben?

Vragen voor de leerlingen

- # Ga je akkoord met de uitspraken van Fahd? Vind je zijn reactie begrijpelijk? Waarom wel/niet?
- # Vind je het terecht dat de jongens in het centrum op die manier worden behandeld?
- # Hoe zie jij de toekomst van de jongens?

De film wil dit probleem aankaarten: het systeem faalt. Er wordt vanuit gegaan dat het hele gevangenisstelsel op individuele schuld is gebaseerd: een minderjarige moet worden hervormd om weer te passen in onze “perfecte” maatschappij. Er wordt minder gekeken naar andere oorzaken die tot delinquentie kunnen leiden: racisme, gender, klassenverschillen, armoede ...

Wat Graton aanhaalt is het debat over aangeleerd versus aangeboren gedrag: word je als mens slecht geboren of zijn er factoren in je omgeving die je aanzetten tot crimineel gedrag?

Debat in de klas: criminaliteit

Discussie en debat zijn middelen bij uitstek om de mening van leerlingen aan te scherpen. Vertrek vanuit één stelling en zet die op het bord. De leerlingen maken hun mening duidelijk door zich op een denkbeeldige lijn te positioneren: ‘volledig eens’ is het ene uiterste van de lijn, ‘volledig oneens’ het andere. Meer uitleg over deze werkvorm vind je [hier](#).

Enkele stellingen:

- ⊗ Het is altijd de schuld van het individu wanneer die in een jeugdinstantelling belandt.
- ⊗ Eenmaal je feiten hebt gepleegd, ben je nooit meer te vertrouwen.
- ⊗ Je wordt als mens slecht geboren.
- ⊗ Je ouders en de omgeving waarin je opgroeit, zijn de belangrijkste factoren die bepalen of je ooit al dan niet criminele feiten zult plegen.
- ⊗ Jongeren enkel opsluiten is geen goede oplossing om criminaliteit tegen te gaan.

Tijdens een verhitte discussie kan het handig zijn om een spreekvoorwerp (bv. jongleerballetje) te introduceren om aan te geven wie aan het woord is. Als een leerling graag het spreekvoorwerp wil, moet die de arm in de lucht steken.

Groeiende liefde

“Alle Maghrebijnse personages - in films in het algemeen - die geconfronteerd worden met vragen rond hun homoseksualiteit, worden meestal als ‘nog in de kast’ afgebeeld. Ze zijn het slachtoffer van een geïnternaliseerde homofobie of ze voelen zich het object van het verlangen van anderen, met pijnlijke ervaringen tot gevolg, waarbij islamofobe achtergronden de boventoon voeren. Dit was niet het geval bij mijzelf.” - Zeno Graton

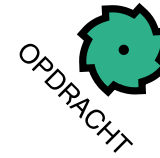
Bekijk in de afspeellijst opnieuw [de scène](#) waarin Joe en William 's avonds laat met elkaar in contact komen door de muur.

In de instelling mogen de jongeren elkaar niet aanraken. William en Joe groeien snel dichterbij elkaar en zoeken manieren om hun gevoelens ondanks alles te uiten. Die gevoelens zijn het resultaat van kleine, subtiele aanrakingen en vluchtige blikken, die wij ook in beeld te zien krijgen.

Vragen voor de leerlingen

- # Op welk moment had je door dat Joe gevoelens kreeg voor William? Welke impact had dat op jou?
- # Welke rol speelt de homoseksualiteit van Joe in de film?
- # Welke rol speelt religie voor Joe?
- # Welk moment tussen Joe en William heeft jou het meest geraakt?
- # In de quote hierboven praat de regisseur over een bepaalde stereotype houding in de filmwereld. Welke houding? Op welke manier doorbreekt hij dat in de film?

Emotie overbrengen zonder aanraking

Verdeel de klas in duo's. Elk groepje brengt een emotie duidelijk in beeld zonder dat ze daarbij mogen spreken. Wat wel mag is elkaar aanraken of gezichtsuitdrukkingen in beeld brengen. Zorg dat elk groepje voor het filmen nadenkt over volgende zaken:

- ⚙️ Welke emotie wil je in beeld brengen?
- ⚙️ Hoe toon je die emotie zonder woorden?
- ⚙️ Welke aanraking of gezichtsuitdrukking kan de emotie in één keer duidelijk maken?
- ⚙️ Hoe breng je dit best in beeld? Van dichtbij of net veraf?

De leerlingen tonen elkaars filmpjes aan de klas; de andere leerlingen moeten de emotie raden. Leerlingen kunnen de filmpjes eventueel ook monteren met een app als [Kinemaster](#) (iOS & Android - gratis)

In een interview zegt Graton over de snelle aanrakingen tussen Joe en William: *“Voor mij was dat belangrijk, omdat queer contacten vaak heel snel gaan. Dat is nu eenmaal zo. Dat is anders dan heteroromantiek, waar je een heleboel dates moet hebben vooraleer er misschien eindelijk eens wat gebeurt. De gay cultuur is een andere cultuur.”* Graton probeert een aantal stereotypen en vooroordelen te vermijden. De film zet tolerantie in de kijker en streeft naar emancipatie van personen met verschillende geardeheid.

Vragen voor de leerlingen

- # Wat zou Graton bedoelen met ‘dat is anders dan heteroromantiek’? Waarom is dit anders? (bv: hetero is de norm, ze willen zich er van af zetten of voelen zich niet veilig genoeg om elkaar aan te raken ...)
- # Welke vooroordelen wil Graton vermijden? (bv: een bepaald beeld van mannelijkheid, discriminatie en racisme, het beeld dat we hebben van jongeren in jeugdinstellingen ...)
- # Op welke manier ontkracht hij die in de film?

▶ Wil je dieper ingaan op wat vooroordelen en stereotypen zijn en welke impact ze kunnen hebben? Bekijk dan de video op de [website van de Anne Frank Stichting](#).

Wist je dat er tegenwoordig op filmsets vaak een intimiteitscoach aanwezig is bij het opnemen van intieme scènes? Ook bij *Le paradis* was dat zo.

▶ In [dit interview](#) vertelt regisseur Zeno Graton (vanaf 11:50) over het belang en de inhoud van deze job (Engels gesproken en ondertiteld).

Vragen voor de leerlingen

- # Wat was de rol van de intimiteitscoach op de set?
- # Op welke manier droeg zij bij aan de film?
- # Wat vind je ervan dat er zo iemand aanwezig is op een filmset?

Zelfexpressie

Via groepsactiviteiten wil de instelling de jongeren voorbereiden op de toekomst. Hierbij worden heersende ideeën en ideologieën van de jongeren uitgelokt; anders verandert er immers niets aan hun houding en dus ook niets aan hun verdere leven wanneer ze vrij komen.

De instelling probeert ze handvatten te geven om op een gezonde manier verder te leven. Ze leren onder andere lessen en krijgen veel fysieke activiteiten aangeboden, bijvoorbeeld boksen en hardlopen.

Vragen voor de leerlingen

- # Welke activiteit die de jongens beoefenen zou jij ook eens graag beoefenen? Waarom?
- # Op welke momenten leeft Joe zich allemaal uit?
- # Hoe leef jij je uit? Wat doe jij om alles even te vergeten?
- # Moet je je altijd fysiek uitleven? Waarom wel/niet?

 [Bekijk de scène opnieuw waarbij Joe zijn tekst brengt.](#)

In de instelling gaat er ook aandacht naar creatieve expressievormen zoals *spoken word* of *rap*. In deze scène schrijven en vertolken de jongens een tekst over een onderwerp dat ze belangrijk vinden. Iedereen is erg onder de indruk van de tekst van Joe, die op zoek gaat naar zijn identiteit, zijn ambities, de realiteit van racisme en de uitdagingen in zijn leven.

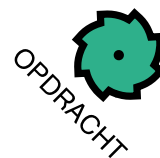

Vragen voor de leerlingen

- # Welke impact had deze scène op jou? Waarom?
- # Welk moment uit de tekst van Joe maakte het meeste indruk op jou? Waarom net deze passage?
- # Welke thema's kaart Joe aan in zijn rap?

 Herlees op [Pinterest](#) de tekst die Joe bracht.

 [Bekijk deze video](#) waarin uitgelegd wat *spoken word* is en waar het vandaan komt.

Spoken word

Laat de leerlingen individueel een *spoken-word*-tekst schrijven over hun leven. Ga van start met een brainstormsessie waarbij ze losse woorden en zinnen opschrijven. Vervolgens kunnen ze de zinnen en woorden samenpuzzelen tot een korte rap of spoken word. Zien ze het zitten om die voor de klas te brengen? Hier volgen enkele bijkomende vragen om ze op weg te zetten:

- Welk moment uit jouw leven had veel impact op jou? Waarom dat moment? Hoe voelde jij je toen? Hoe bekijk je dat nu?
- Wat zou je graag veranderen aan je eigen leven? Waarom? Van welk moment in je leven heb je het meest spijt? Waarom net dat moment?
- Wanneer was jij voor het laatst kwaad? Waarom net op dat moment? Wat wou je toen doen?

Muziek is belangrijk voor Joe. Hij grijpt vaak naar de radio om zich te ontspannen. Ook dit is voor hem een manier om te ontsnappen en zich uit te leven.

Spotify playlist

Verdeel de klas in duo's. Geef de leerlingen per duo een personage uit de film en laat ze een [Spotify](#)-afspeellijst (web - gratis) maken met nummers die bij het personage horen. Bespreek de playlists. Waarom die nummers? Op welke manier passen ze bij de personages?

Zachte cameravoering

Om een teder en zacht beeld te creëren in de film, koos de regisseur voor een vloeiende en vlotte cameravoering. Dat deed hij onder andere door te kiezen voor CinemaScope, een techniek waarbij extra-brede beelden kunnen worden opgenomen.

 Je vindt een [verduidelijkende tekening over CinemaScope](#) op het Pinterestbord.

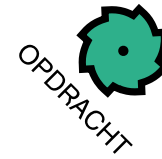
Ook het gebruik van veel (warm) licht en lange scènes dragen bij aan de sfeer van de film. Dit biedt de regisseur een extra laag waarmee hij zijn intentie aan publiek kan meegeven. Dankzij deze romantische sfeer beseft het publiek meteen: dit wordt geen sociaal-realistische gevangenisfilm maar een liefdesverhaal. Hij wil de kijker dus laten kijken met zijn/haar hart.

 Herbekijk [deze scène](#) van minuut 1:30 tot 1:54 en let op de sfeer van het beeld.

Vragen voor de leerlingen

- # Welke impact heeft deze scène op jou?
- # Wat bedoelt de regisseur (volgens jullie) met zachte camera voering? Waaraan zie je dat?
- # Wat maakt deze scène (filmtechnisch) voor jou mooi? Of juist niet mooi?
- # Wat valt op aan de duur van de shots?
- # Wat valt op bij het licht dat gebruikt wordt?
- # Herinner jij je nog een andere scène uit de film waarin de filmmaker een dergelijk gevoel van warmte probeerde te creëren? Zo ja, welke scène?

Sfeerscènes

Elk groepje brengt eenzelfde scène op minstens twee manieren in beeld. Geef hen een stukje dialoog of laat ze zelf een korte dialoog schrijven die ze in beeld brengen.

Mogelijke sferen die ze in beeld kunnen brengen: gespannen, romantisch, vrolijk, mysterieus, gevaarlijk, ontspannen ...

Een vrolijke sfeer is eerder met veel licht en felle kleuren terwijl een gespannen setting eerder wat donkerder is en de camera misschien iets meer beweegt.

Er zijn verschillende elementen waarop ze kunnen letten:

- de belichting: is er veel licht of net weinig licht? Waar is de lichtbron?
- de kleuren: worden er vooral vrolijke of donkere kleuren gebruikt?
- de camerahoek: wordt de scène van ver getoond of van heel dichtbij? Van boven of van onderuit komend?
- muziek: is er muziek? Hoe klinkt die?
- hoe beweegt de camera: snel of traag? staat de camera vast op een statief of zijn de beelden veeleer schokkerig?

Na het filmen kunnen de leerlingen de video's ook monteren en er filters overheen gooien. Dit kan met een app als [Kinemaster](#) (iOS & Android - gratis). Toon en bespreek de video's. Kunnen de klasgenoten raden welke sfeer er verbeeld werd in de beelden? Waaraan kan je dat zien?

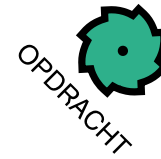

Tracking shot en long take

▶ [Bekijk deze scène uit de film.](#)

De film telt een aantal opvallende camerabewegingen. Een eerste beweging is het *tracking shot*, waarbij de camera, zonder schokken, van links naar rechts of van voor naar achter beweegt. De camera volgt de beweging van personages of brengt de omgeving in beeld. De benaming kan je letterlijk nemen: er worden 'tracks' of sporen gelegd waarover een karretje waarop de camera staat, beweegt. Hoewel de naam van de sporen komt, zijn deze niet altijd meer nodig om tracking shots te maken.

▶ [Bekijk deze video over het tracking shot waarin verschillende manieren getoond worden.](#)

Tracking shot

Maak jullie eigen tracking shot in de klas. Verdeel de klas in groepjes van ongeveer 6 leerlingen. Elk groepje filmt een eigen tracking shot zoals in de film. Een aantal leerlingen staan op een lijn en maken een beweging terwijl de camera voorbij komt.

Bij het filmen moeten de leerlingen erop letten dat de camera zo vlak mogelijk en zonder schokken beweegt. Je kan enkele ideeën uit de video gebruiken zoals de camera op een skateboard zetten, met buizen en een stukje hout werken, roller skates ...

Toon de video's aan elkaar. Welk shot lijkt het meest op die uit de film? Was het moeilijk om de camera vlak te houden? Wat zou je beter kunnen doen?

Je kan eventueel een voice-over opnemen, zoals dat gebeurt in het begin van de film. De vertelstem spreekt dan óver het beeld, zonder dat we de spreker zien. Dat kan gemakkelijk met de app [Kinemaster](#) (iOS en Android - gratis).

Een andere opvallende camerabeweging is de eindscène. Dit is een *long take*, een lang, ononderbroken shot. Het opnemen van zo'n scène is een hele uitdaging, want er is weinig marge voor fouten. Hoe langer de scène duurt, hoe meer er op het spel staat. Want je zal maar eens aan het einde een fout maken, dan moet je helemaal opnieuw beginnen.

- ▶ **Bekijk de eindscène opnieuw in de afspeellijst. Let op de camerabeweging.**

Vragen voor de leerlingen

- # Wat valt op aan de camerabeweging?
- # De camera volgt Joe heel lang. Eerst filmt de camera Joe langs achter, en later frontaal. Hoe wordt deze wissel uitgevoerd? (camera draait rond hem)
- # Wat voelde je bij het bekijken van dit beeld? (ongeduld misschien?)
- # Hoe zou je deze scène anders in beeld kunnen brengen? Waarom heeft de regisseur voor deze manier gekozen?

- ▶ **Bekijk dit voorbeeld van een extreem lange *long take* uit de film *1917* (2019). Vergelijk deze scène met de eindscène van *Le paradis*. De sfeer in *1917* is veel meer gespannen.**

Long take

Zet je leerlingen aan het werk om een gelijkaardige *long take* op te nemen. Verdeel de klas in twee of drie groepen. Elke groep stelt een regisseur en cameraperson aan. De andere leerlingen zijn de acteurs. Oefen de scène zonder camera en zorg ervoor dat elke acteur een actie uitvoert. Elke *long take* moet minstens twee minuten lang zijn! Ga vervolgens filmen en vergelijk achteraf de video's. Wat liep goed? Wat liep minder goed bij het opnemen van de scène? Voerde iedereen de juiste actie uit op het voorziene moment?

Camera obscura

- ▶ **Bekijk opnieuw dit fragment uit de film waarin enkele zwart-witfoto's in beeld komen.**

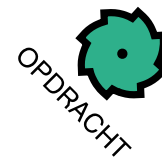

Vragen voor de leerlingen

- # Waarom worden er in de film plotseling zwart-witfoto's getoond van de omgeving van de jeugdinstelling?
- # Wat zou daarvan de betekenis zijn voor de personages of het verhaal?
- # Wat is het verschil met de stilstaande beelden die in het begin van de film worden getoond?

- ▶ **Bekijk opnieuw de scène waarin de jongens het principe van de camera obscura ontdekken. Bekijk daarna de informatieve video.**

De camera obscura vormt de basis van de fotografie, en later dus ook van film. Aan het principe van de 'donkere kamer' werd later nog een lens toegevoegd. Vandaag is het veel complexer om beelden te maken, hoewel het principe ongeveer hetzelfde blijft!

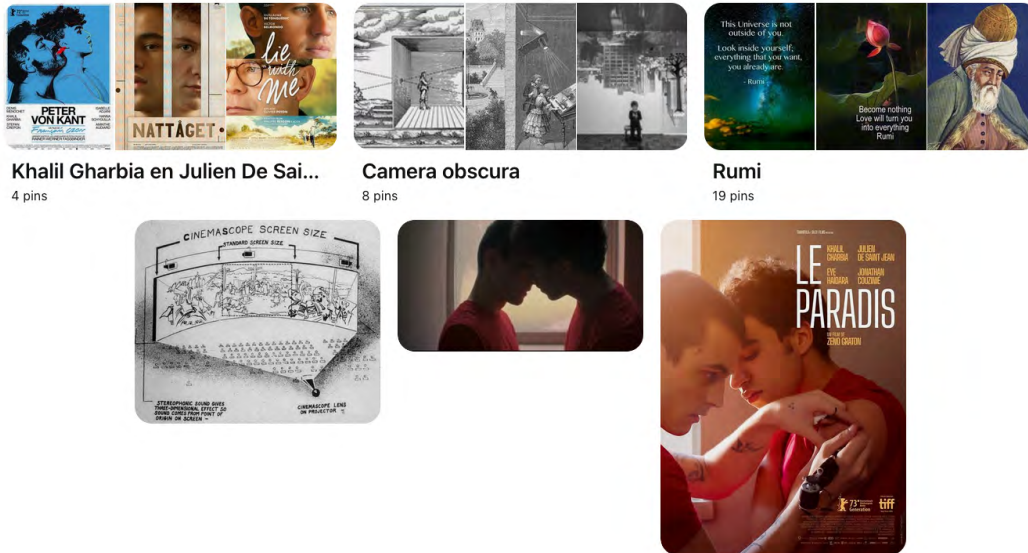

Eigen camera obscura

Maak net zoals de jongens in de film jullie eigen 'donkere kamer' op school. Je zal de kamer volledig moeten verduisteren. Wil je liever een kleinere versie maken en individueel aan het werk gaan? Dan kan dit met een schoendoos.

- ▶ **In deze video zie je hoe je een camera obscura maakt met een schoendoos.**

Laat je ook inspireren door het visuele [Pinterest prikbord](#) van *Le paradis*. Je vindt er de verzen van Rumi, meer info over camera obscura, beeldmateriaal bij opdrachten ...

Amnesty international. (z.d.). *Tolerantie en mensenrechten*. Geraadpleegd op 15 april 2024, via <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/tolerantie-en-mensenrechten>

Blokland, R. (2023, 4 augustus). *Zeno Graton over Le paradis: "Mannelijkheid is voor mij tederheid"*. winq. Geraadpleegd op 2 april 2024, via <https://www.winq.nl/zeno-graton-over-le-paradis-mannelijkheid-is-voor-mij-tederheid/103090>

Cherry, K. (2024, 5 januari). *Rumi: Poet and Sufi mystic inspired by same-sex love*. Q Spirit. Geraadpleegd op 3 april 2024, via <https://qspirit.net/rumi-same-sex-love/>

Deguzman, K. (2024, februari 4). *Atmosphere in Movies — How Image & Sound Create Worlds*. Studiobinder. Geraadpleegd op 15 april 2024, via <https://www.studiobinder.com/blog/atmosphere-in-movies-definition>

Driessen, K. (2023, 5 juli). *Zeno Graton over Le paradis 'Het is ontzettend belangrijk tolerantie te normaliseren'*. Filmkrant. Geraadpleegd op 2 april 2024, via <https://filmkrant.nl/interview/zeno-graton-over-le-paradis/>

KRO NCRV (2023, maart 2). *Hoe jongeren in de criminaliteit belanden en er weer uit komen*. Pointer. Geraadpleegd op 15 april 2024, via <https://pointer.kro-ncrv.nl/hoe-jongeren-in-de-criminaliteit-belanden-en-er-weer-uit-komen>

Meininger, V. (2023, 13 juli). *'Le paradis' is een kleinsamenlevingsdrama over queer jongens in de gevangenis*. FrieschDagblad. Geraadpleegd op 2 april 2024, via <https://frieschdagblad.nl/cultuur/Le-paradis-is-een-kleinsamenlevingsdrama-over-queer-jongens-in-de-gevangenis-Filmrecensie-28535488.html>

Serie, C. (2020, 16 november). *Jeugd delinquentie anders aanpakken: jongere gelukkig, samenleving veilig*. Sociaal.net. Geraadpleegd 15 april 2024, via <https://sociaal.net/achtergrond/jeugd-delinquentie-anders-aanpakken-jongere-gelukkig-samenleving-veilig/>

Šorm, E. (z.d.). *Le paradis*. Cinemagazine. Geraadpleegd op 2 april 2024, via <https://cinemagazine.nl/le-paradis-2023-recensie/>

Van der Kamp, R. (2023, 5 juli). *Le paradis: Vrijheid in gevangenschap*. filmkrant. Geraadpleegd op 2 april 2024, via <https://filmkrant.nl/recensies/le-paradis/>

Wikipedia. (2021, 25 november). Cinemascope. Geraadpleegd op 3 april 2024, via <https://nl.wikipedia.org/wiki/Cinemascope>

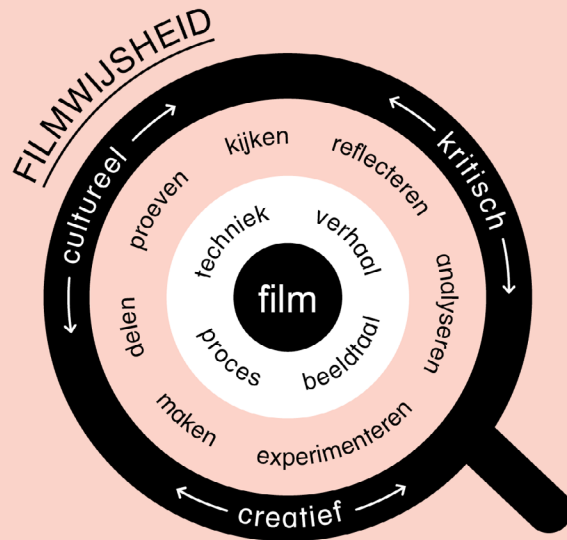
Wikipedia. (2024, 28 januari). Jalal ad-Din Rumi. Geraadpleegd op 3 april 2024, via https://nl.wikipedia.org/wiki/Jalal_ad-Din_Rumi

Film- en gamewijsheid: het JEF model

J'E.F zet film en games in om de kritische, culturele, creatieve en sociaal-emotionele competenties van kinderen en jongeren aan te wakkeren. Deze competenties zijn belangrijk, zeker in onze gemediatiseerde en beeldgerichte samenleving. Onze visie hierop bundelden we in ons [model film- en gamewijsheid](#).

We ontwikkelden een eigen [methodiek](#) die zich focust op het

leerproces en vertrekt vanuit de authentieke leeromgeving van de deelnemer en maker. De actieve betrokkenheid van de deelnemers en het plezier tijdens dit proces zijn voor ons cruciaal.

Op zoek naar inspiratie?

Filmwijze waaier

In onze [Filmwijze waaier](#) vind je verschillende opdrachten om je te verdiepen in alle aspecten van filmwijsheid. Zo willen we leerlingen aanmoedigen om via film hun vaardigheden te blijven ontwikkelen.

Zelf films maken

J'E.F inspireert en stimuleert kinderen en jongeren die zelf films willen maken en experimenteren met audiovisuele media. Op [onze website](#) vind je allerlei handige tutorials, websites en apps om met film aan de slag te gaan.

Facebookgroep voor leerkrachten

Zit je met een filmwijze vraag? Stel ze in onze [Facebookgroep van 'Film met de klas'](#). Onze community helpt je verder. Of heb je zelf een tip? We kijken er alvast naar uit.

Vorming of nascholing rond film

In onze vormen delen we graag onze jarenlange expertise. Op een actieve manier leggen we onze inzichten voor aan leerkrachten en begeleiders. Je vindt ons aanbod op [onze website](#).

Les in beeld

Verder werken rond een thema? [Les in beeld](#) is een handig platform vol inhoudelijke werkvormen en thematische kortfilms voor in de klas. (beschikbaar vanaf 19 augustus 2024).